(Nro. 52.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 27. 4. Marca 1822.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

Statek pocztowy Duke of Malbourong zawinął z Lizbony do Falmouth na d. 5. b. m. Listy, które przywiózł i gazety sięgaią do d. 21. Stycznia. Następca Tronu, po którego popłynął okręt woienny do Rio-de-Janeiro nie przybył ieszcze do Portugalii, i nie spodziewano się go tamże przed końcem bieżącego miesiąca. List prywatny z Lizbony z d. 18. twierdzi, że Następca Tronu nie ma zamiaru opuszczać tak prędko Brazylii, a przynaymniey dopóki ieszcze niedoświadczy, czyby nie mógł przywrócić spokoyności w tym kraiu. Czyli się mu to powiedzie, iest drugiem wątpliwem pytaniem. Ostatnie wiadomości urzędowe otrzymane przez Rząd Portugalski z Rio-de-Janeiro z d. 3. Grudnia, maią bydź bardzo niepomyślne. Obawiaią się tam gwałtownego ze strony Brazyliyczyków przedsiewzięcia, które skoro odpłynie Następca Tronu zerwie węzły łączące ich ieszcze z matką oyczyzną.

Hiszpaniia.

Dziennik Paryzki z d. 11. b. m. donosi: »Wczoray nadszedł do Ministeryium spraw zewnętrznych goniec z Hiszpanii; rozchodzi się wieść, iż nieprzyiemne przywiózł z tego kraiu wiadomości.« Dowiaduiemy się z innych gazet, że nowi Ministrowie Santa Cruz i Ballasteros otrzymali w istocie żądane uwolnienie i że ciągle panuie wielkie zaburzenie i nieład tak w Stolicy iak i po prowincyiach.

Kommissyia Stanów zdała nakoniec sprawę o poselstwie Królewskiem, przekładaiącem proiekta względem wolności prasy, prawa petycyynego i towarzystw ludu. Co się dotycze pierwszego przekłada tylko niektóre lekkie odmiany do ustawy z d. 2. Października 1820. Dla prawa petycyynego ułożyła prawidła z 12 artykułów, podług których prawo to służyć ma tylko poiedyńczo każdemu, a zaś władzom cywilnym i woyskowym tylko tak dalece, ile przezto odpowiada prawu w zakresie ich spraw spoczywaiącemu. Towarzystwa patryiotyczne nie powinny się trudnić nakoniec publicznie rozbiorem przedmiotów politycznych, zakazanych ustawą z d. 21. Października 1820. Obywatele, chcący takowe utworzyć towarzystwa, przełożywszy listę członków i ich statutów Naczelnikowi, żądać powinni od niego zezwolenia, który to naczelnik osądziwszy towarzystwa owe za pożyteczne, zezwoli na nie pod następuiącemi ograniczeniami: *a.* aby posiedzenia swoie tylko w dzień i *b.* nie w publicznych kawiarniach lub domach gościnnych miewały; *c.* by mowcy niemówili z pamięci, lecz mowy swoie odczytywali, tak, iżby rękopism pozostał w archiwum a autorowie odpowiadali za takowy iako za drukowany; *d.* by towarzystwa owe nie uważały siebie za korporacyie polityczne maiące cywilną działalność. Naczelnik i Władze odpowiedzialnymi są za rozruchy w tychże zgromadzeniach zaszłe, ieźli onym szybko niezapobiegną a z tąd maią prawo takowe zawiesić lub zupełnie rozwiązać.«

Francyia.

Z Paryża d. 7. Lutego. — Po dziewiętnastodniowych rozprawach ukończono nakoniec na posiedzeniu wczorayszém Izby Deputowanych obrady nad proiektem do ustawy względem ukarania przewinień prassy. Zaraz w początku posiedzenia żądał Minister sprawiedliwości głosu i mówił w sposobie następuiącym: »Mości Panowie! Odebraliśmy od Króla rozkazy. Chociaż Król Jego Mość oddaie sprawiedliwość zasadom, które spowodowały P. Bonnet do przełożenia dodatku, iednakowoż rozkazał nam oświadczyć życzenie, aby artykuł iego po części mogł bydź odmienionym. Król Jego Mość życzyłby sobie, by względem dowodu, będącego przedmiotem dodatku P. Bonnet, wrócono się zupełnie do zwyczaynego prawa, i stosownie do tego tak, co się dotycze urzędników kraiu, względem których niemasz pewney zasady do zaprowadzania z ich szkodą szczególnych rozporządzeń iak i samych obywateli, w tém ważna i powszechna ustanowiona została różnica, by sam dowód przez

)(

świadków dla ugruntowania rzeczywistości obwinień potwarczych lub obelżywych odrzucony, a rzeczywistość zaskarzonych istotnych czynów we wszystkich przypadkach aktami autentycznemi lub sądowym wyrokiem mogła bydź udowodnioną. Król Jego Mość zezwala, abyśmy głosowali na dodatek P. Bonnet, ieżli ułożony w następuiących lub równie znaczących wyrazach będzie załączony do 14. artykułu: „W żadnym przypadku nie ma bydź przypuszczony dowód przez świadków, dla udowodnienia rzeczywistości potwarczych lub obelżywych istotnych czynów.« »Tak opiewa rozkaz, któryśmy od Króla odebrali.« — P. Bonnet zezwolił, aby dodatek iego stosownie do życzen Króla przez Ministra sprawiedliwości obiawionych, został odmieniony, poczém wszczęły się mocne rozprawy, i skończyły się z wyiątkiem tegoż przez znaczną większość głosów. — Gdy takim sposobem głosowano nad szczególnemi artykułami i rozmaitemi dodatkami, przystąpiono do głosowania nad całym proiektem do ustawy, wywołaniem imiennem. Wielka cisza panowała w sali; wszyscy członkowie zaymowali swe mieysca. P. Cornet d'Incourt, ieden z Sekretarzy przystąpił do imiennego wywołania porządkiem alfabetycznym. Wywołani członkowie odpowiadaią i zbliżaią się do mownicy dla wrzucenia gałek w urnę. — Gdy wywołano P. Benjamina Constant, odpowiedział z mieysca swoiego: Niebędę głosował.... (Powszechne szemranie.... Kilka głosów z prawey: Już on to pierwey mowił.... Daymy mu pokóy.... Inni: Jestże to także konstytucyynie?.... Śmiech). — Wywołano P. Beugnot.... Kilka głosów: Nieobecny.... chory.... P. Mechin: Wszakże iest Parem.— P. Bignon: Nie głosuię. — P. Bogne de Faye: Nie głosuię. — P. Cabanon: Nie głosuię z uszanowania ku Konstytucyi. — P. Caumartin: Nie głosuię. — P. Cordonnel wziąwszy gałkę w rękę puszcza ią na ziemię, powstaie spór. — P. Chauvelin wywołany, odpowiada: Nie głosuię.... P. Brenet, z prawey: Nieszczęście... Teraz Francyia zginęnęła. — P. Corcelles nie mam prawa do głosowania.... Głosy z prawey: Obiaśniey nam to WPan. — P. Crignon d'Auzouer z prawego środka: Głosuię z posłuszeństwa ku Konstytucyi.... Głosy z prawey: Bardzo dobrze. — PP. Demarçay, Dupont de l'Eure, Etienne: Nie głosuię. — P. Foy zawołał głosno: Nie głosuię z powodu opuszczonych wyrażów: Konstytucyyna władza Króla.... (Szemranie mu przerywa). Nie potrzebuiemy obiaśnienia... Nie masz tu nad czém więcey rozprawiać. P. Foy, któremu kilka razy tym samym sposobem przerwano, powtórzył: Z powodu i iedynie przez owo opuszczenie. Głosy z prawey: Niechay mowi. — P. Girandin: Nie głosuię. — P. Grammont: Nie głosuię. — PP. Hernaux, Jobez, Keratry, Köchlin, Labbey de Pompieres, Lafayette, Lafitte, de Lameth, Lecarlier, Lefebre-Gineau, Leseigneur, Manuel, Meynaud-Lavaux, Mechin, Perrier (Casimir) Perrault de Magny, Picat-Desormeaux, la Pommeraye i Rodet, wszyscy odpowiedzieli z kolei: Nie głosuię. — P. August de Saint-Aignan: Nie mogę głosować na prawo obalaiące Konstytucyię, którey zaprzysiągłem utrzymanie.... (Mocne szemranie po prawey stronie i w środku.... Kilka głosów z prawey: Daycie mu WPanowie pokóy. Daycie mu pokóy.... PP. Tarayre, de Thiars, Tronchon, Voyer d'Argenson: Nie głosuię. — Po skończonem wywołaniu imion, obliczono gałki. Głosuiących było 327. Białych gałek (za ustawą): 234. Czarnych (przeciwko ustawie): 93. Zatém większość głosów za przyięciem ustawy: 141, czyli właściwie, ieżli dodamy owe 42 głosy iako przeciwne, będzie 99. — Prezes zapowiedział na dzień następuiący posiedzenie, na którem miano zdać naypierwey sprawę względem różnych petycyy a potém przystąpić do rozpraw o ustawie względem policyi nad pismami peryiodycznemi. — Głosy z lewey: Bardzo się spieszą; zdaie się, iż niechcą tracić czasu. Inne głosy z lewey: Bądźcie spokoyni; nie przyydziemy. — Głosy z prawey: Będziecie żałować. — Posiedzenie skończyło się z mocném poruszeniem. Sądzą, że członkowie z ostatniego końca lewey strony podać chcą protestacyią.

Ztamtąd d. 9. Lutego. — Na posiedzeniu wczorayszém Izby Deputowanych P. Pardessus zdał sprawę imieniem Kommissyi, upoważnioney do rozpoznania przyiętego iuż przez Izbę Parów proiektu do ustawy względem Policyi zdrowia. Zdawca sprawy dowodzi potrzebę ustawy, i usprawiedliwia surowość, stanowiącą w pewnych przypadkach na gwałtowne naruszenie rozporządzeń zdrowia, karę śmierci. — Minister Sprawiedliwości złożył tego samego dnia w Izbie Parów przyięty przez Izbę Deputowanych proiekt do ustawy względem ukarania przewinień prasy. Takowy odesłano do biór, które zebrać się miały w d. 11. t. m. Po złożeniu pomienionego rapportu nad proiektem o Policyi zdrowia, trudniła się Izba Deputowanych dalszémi obradami względem Policyi

nad pismami peryiodycznemi. Po mówie mianéy przez P. Humbolt-Conte przeciwko proiektowi, wstąpił Minister Spraw Wewnętrznych (P. Corbiére) na mównicę, i miał obszerną mówę na obronę proiektu. Gdy skończył, wszczął się spór nad pytaniem, który z mówców zapisanych za lub przeciwko zabrać ma głos po Ministrze. Wielu Członków strony prawéy, mianowicie: PP. Bazire i Pardessus żądali, aby naypierwszy mówca za proiektem (P. Duhamel) był słuchany; przeciwko temu oświadczył się Prezes, opieraiąc się na prawidłach Izby, mówiących wyraźnie w Art. 28.: »Podczas rozpraw, mówcy »mówią na przemianę za i przeciw.« Tego zdania był także Hrabia de la Bourdonnaye; przeciwnicy twierdzili, że wyrazu mowca nie można do Ministrów zastosować, którzy, chociażby wraz Deputowanymi byli, tworzą iednakową oddzielną klassę, rozwiiaią swoie widoki i zdania, a nie mogą pozbawiać mówcy zapisanéy dla niego kolei. Jednakowoż uchwalono znaczną większością głosów (całey lewéy strony: lewego środka, prawego i części prawéy strony), aby po Ministrze mówił P. Labbey de Pompieres, zapisany przeciwko proiektowi do ustawy. Po nim zabrał głos P. Duhamel za proiektem, za którym oświadczył się z dodatkiem Kommissyi, mocą którego okres wnioskowy Artykułu 3. powinień odpaść. Po nim mówił Jenerał Grandjean przeciwko, a P. Jossé-Beauvoir za proiektem; ostatni zastrzegł sobie podczas rozpraw przełożyć do poiedyńczych artykułów dodatek, mocą którego w przypadku Artyk. 3., w mieyscu utłumienia dzienników, nastąpić powinień dla ukarania przewinień prassy uskuteczznieyszy a dla właścicieli onych mniey szkodliwy środek. Posiedzenie skończyło się o godzinie 6téy wieczorem, a dalsze rozprawy odłożono do dnia następuiącego.

Rozporządzenie Królewskie zezwala na przyięcie dwóch dochodów, każdy po 400 fr., iako fundusz Xięcia Leuchtenbergskiego i Xiężny Hortensyi de S. Leu dla ubogich kościoła w Rueil (w Departamencie Sekwany i Oisy) upoważniaiąc onych do wystawienia w kaplicy wspomnionego kościoła grobowca ku pamiątce ich matki, z skromnym napisem: »Józefinie, Eugeniusz i Hor»tensyia.«

Sprawa o testament Napoleona, o któréy niedawno mówiliśmy, miała bydź wprowadzoną w d. 9. Lutego do pierwszéy Izby Sądu Paryzkiegopierwszéy Instancyi; stanęli iuż byli obrońcy stron obiedwóch i chcieli się rozpierać; atoli Sąd odłożył rzecz tę *ex officio* do dni 14. Przedmiotem tey sprawy są zapisane Jenerałowi Bertrandowi i Hrabiemu Mentholonowi legata, których wypłacenia ciż żądaią ze znacznych summ złożonych przez Buonapartego u bankiera Lafitte; atoli tenże niechce dopoty wypłacać, poki ważność testamentu własnoręcznego Napoleona nie będzie przez iego właściwych dziedziców uznaną.

Królestwo Oboiey Sycylii.

Dziennik Oboiey Sycylii (*Giornale del Regno delle due Sicilie*) z d. 4. z. m. donosi o odkrytym spisku w Palermo, w skutek którego wielu spiskowych uwięziono, a 9 z tych w d. 31. Stycznia przez Sąd doraźny skazanych, rozstrzelano. Zamiarem spiskowych, którzy sobie nadali imię »*Liberi Europei*« (wolni Europeyczykowie) było, iak zawiera list z Palermo umieszczony w Dzienniku Rzymskim, napaść w dniu 12tym Stycznia na teatr (*Teatro Carolino*) w chwili, gdy się zgromadzą wszystkie Władze cywilne i woyskowe na obchód uroczystości urodzin Króla, Władze owe pozabiiać, zamek opanować i ogłosić Konstytucyię Ziednoczonych Stanów Ameryki! Wiele osób uwięzionych w Palermo, między innemi były Deputowany Parlamentu Neapolitańskiego, Dragonetti, przywieziono do Neapolu.

Niemcy.

Gazety Frankforckie z d. 15. Lutego zawieraią: Poseł Prezyduiący na Zgromadzeniu Związkowém, Hrabia Buol-Schauenstein obchodził dnia wczorayszego uroczystość urodzin swoiego Monarchy świetnym obiadem, danym więcey iak na 42 osób, podczas którego spełniano za zdrowie NN. Cesarstwa; dobrze osadzona muzyka wykonała melodyię ulubionego spiewu ludów Austryiachich: »Boże za»choway Cesarza Franciszka!« Wszyscy Posłowie Związku i Ministrowie, Burmistrz i Dowodzca miasta, wyznaczeni do Kommissyi woienney Jenerałowie i Officerowie sztabowi, mieli w tém udział, złożywszy przed południem Prezesowi życzenia swoie. Dzisieyszego wieczora wyprawiony będzie wielki bal w pałacu.

Na trzeciém publiczném posiedzeniu Izby Deputowanych Bawarskich wprowadzono Królew. Jeneralnego Dyrektora Ministra Sprawiedliwości, Barona Becke, który złożył Izbie

dwa Król. proiekta do ustawy względem zaprowadzenia ustaw Bawarskich do niegdy obwodu Badeńskiego Steinfels i względem ogłoszenia z kazalnicy w niższym okręgu Menu odezwy o aktach urodzenia i rozwinął onychże powody. Izba przeszła do dziennego porządku a Prezes odczytał nowo podane prośby. Między temi Deputowany Horuthal zrobił wniosek zaprowadzenia Sądów publicznych i ustnych w postępowaniu cywilnem i karzącem prawa. Deputowany Koster żądał odczytania tego wniosku i pomimo oświadczenia Król. podczas rozwiązania Seymu ostatniego Stanów Zgromadzenia, uchwalono wniosek »odczytania« iednomyślnie oprócz iednego tylko głosu.

Straszny przypadek zaymuie od kilku dni uwagę Władz iak i mieszkańców Kaselskich. We Czwartek d. 31. Stycz. na balu maskowym w nowéy sali mieyskiéy zapadł raptem służący Dworu Xięcia i musiał bydź do domu odprowadzony; tam słabość ta powiększyła się mocno i nieszczęsny umarł d. 1. Lutego rano, zapewniaiąc przed zgonem, iż zamaskowana osoba podała mu szklankę napoiu, zwanego Grog, po którym uczuł się zaraz bydź słabym. Otworzenie ciała powiększyło podeyrzenie trucizny, a Władze trudnią się odtąd nieustannie zebraniem dowodów tego istotnego czynu iakoteż odkryciem sprawcy téy zbrodni.

Kraków.

W dniu 12. Lutego iako w rocznicę urodzin N. Cesarza Austryi, wszelkie Władze wolnego miasta Krakowa i znayduiące się tamże osoby dyplomatyczne były u Ces. Austr. Rezydenta i Konsula Jeneralnego, Barona Lipowskiego, dla wyrażenia swoich szczerych życzeń ciągłéy pomyślności N. Panu, a to podług następuiącego porządku: Władze Sądownicze *in corpore*, maiąc na czele Prezesa Appellacyi Nikorowicza wraz z Prezesem pierwszéy Instancyi Dwernickim; Kró. Pruski Rezydent Darrest; Sekretarz C. Rossyyskiéy Rezydentury i Jeneralnego Konsulostwa P. Riccard, w mieyscu będącego podtenczas w Warszawie P. Zarzeckiego: Biskup Woronicz osobiście; Uniwersytet *in corpore*, na czele którego Zastępca ieszcze niemianowanego dotąd nowego Rektora; Dowodzca milicyi, Major Miączyński otoczony korpusem Officerów; Dziekan Kapituły Skórkowski, iako Prezes do urególowania Kommissyi włościańskiéy; Kapituła reprezentowana przez dwóch Kanoników; Senat przez dwóch Senatorów; wszyscy razem wyrazili gorące pragnienie, aby ich otwarte i szczere życzenia doszły do wiadomosci Nayiaśnieyszego Pana.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy.— Wczoray (3. Lut.) w kościele XX. Reformatów dwudziesto trzy letni Izraelita Józef Baum, przyiął Chrzest S. i odtąd nazywa się Józef Stanisław Tomaszewicz. Od lat dwóch w Królestwie Polskiem przeszło 200 Izraelitów ochrzczonymi zostało.

W kościele S. Andrzeya Amatorowie podczas Mszy S. śpiewaią teraz pieśń staropolską »Boga rodzica« z temiż samemi słowami, iak była blisko temu lat tysiąc ułożona, i na nótę również może tyle dawną.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki z d. 22go Lutego zawiera co następuie: Podług doniesień z Belgradu, przybył od Churszyda Baszy do tamecznego Wielkorządzcy wysłany Tatar, który podług wyrachowania czasu, potrzebnego na podróż, mogł bydź wyprawionym między 2. i 3. t. m. z obozu przed Janiną, i przywiózł wiadomość, iż Ali Basza wydany został przez swoich żywy Chorszyd Baszy, który kazawszy go okuć w Kaydany doniósł zaraz o całey rzeczy do Konstantynopola, zkąd dalszych oczekuie rozkazów. Niezmiernie smutny stan Alego Baszy, podług udzielonych z Prewezy wiadomości z d. 1. t. m. nadaie prawdopodobieństwo temu doniesieniu, które czyli iest gruntowne lub nie, obiaśnią nam niebawem inne wiadomości.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 15go Marca 1822 ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2 łót. 4 7/8— detto po kr. 1 łót. 9 7/8 — bułka ordynaryyna po kr. 1/2 łót. 6 5/8 — detto po kr. 1 łót. 13 2/8 — bochenek chleba białego po kr. 1 łót. 20 4/8 — detto po kr. 3 funt 1 łót. 29 6/8 — detto po kr. 6 funt 3 łót. 27 6/8 — bochenek chleba śniadego po kr. 1 funt. 1 łót. 1 6/8 — detto po kr. 3 funt. 3 łót. 5 4/8 — detto po kr. 6 funt. 6 łót. 11 2/8— bochenek chleba razowego po kr. 2 funt. 2 łót. 19 3/8. — Funt mięsa na cały miesiąc b. kosztuie 2 kr. w M. K.

O zachowaniu tego wykazu przekonać się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawionéy; oraz wzywa się każdego, by wykroczenie przeciwnie taryfie doniosł, a prócz zataienia imienia, przyzwoitą odbierze nagrodę.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.